

עינות ציפורי

טיפול סביבת המעינות למען אדם וטבע

קבוצת המעינות המזרימה מים צלולים בנחל ציפורי (ואדי אל-עין), משכה את תשומת לבו של האדם מאז ימי קדם. ההתיישבות במקום החלה כבר בתקופה הניאוליתית, לפני כ-10,000 שנה. בתקופות הרומית והביזנטית נבנתה מערכת מסועפת של נקבות ובריכות, שהובילו את מי המעינות לשדות שמסביב. הרבה יותר מאוחר נהגו הצבאות הצלבניים לארגן את כוחותיהם ליד המעינות האלה ומכאן יצאו ב-4 ביולי 1087 לקרב הגורלי בקרני חיטין, שבו הביס אותם צבאו של צלאח א-דין. בימי המנדט הבריטי ניצלו תושבי הכפר ספורה את מי המעינות לגידול גינות ירק. הבריטים בנו במעינות בית משאבות והזרימו את המים למחנות הצבא שבסביבה ולכפר.

חשיבות אקולוגית

המעינות נובעים בשני מוקדים עיקריים - עין קסטל ומעיין השוּקָה (ביר אל-קסטל), הנובע מתוך בור סגור. חלק מהמים נשאבים ליד הנביעות. מי תהום גבוהים בסביבת המעינות יוצרים שטחי ביצה קטנים, המקיימים צמחייה ובעלי חיים הקשורים לבתי גידול לחים. הפלגים משמשים בסיס לצמחייה עשירה המאפיינת מקומות לחים ובהם פטל קדוש, נענה משובלת, גרגיר הנחלים וכרפס הביצות. המעינות נובעים כל השנה והם משמשים אתר רבייה חשוב לצפרדע הנחלים וקרפדה מצויה. בפלגים חי החילזון שחריר הנחלים, וקיומו כאן מעיד על מים באיכות גבוהה.

נותנים כבוד לעינות ציפורי

רבים מתושבי האזור מבקשים לבלות ולנפוש בעינות ציפורי. אבל, האתר אינו מוסדר. אין שבילי הליכה, מקומות החניה במשורה וסביבת המעינות בוצית. כל אלה פוגמים בהנאה בעת הבילוי במקום ולעיתים אף מסכנים את המבקרים. כחלק משיקום נחל ציפורי קיבלו על עצמן רשות ניקוז ונחלים קישון ורשות הטבע והגנים, בשיתוף עם הקהילות הסמוכות, להסדיר את סביבת המעינות למען הטבע ולמען האדם. במסגרת הפיתוח תוכשר רחבת חניה, תהיה גישה נוחה למעינות, יוגדרו שבילי טיול בטוחים בסביבת המעינות ויוקצו אזורי שהייה ובילוי ליד המים. אנו תקווה שברבות הימים נוכל גם לחשוף ולשחזר את אתרי העבר של המעינות וכך נצא כולנו נשכרים: התושבים יזכו במקום בילוי ליד הבית, הטבע יוכל להשתקם ואתרי המורשת יעידו על העבר המפואר של עינות ציפורי.

עם הקהילה ולמען הטבע

דעתכם חשובה לנו. נשמח לקבל שאלות והצעות בעברית או בערבית בדוא"ל rasalean@npa.org.il עד 01.06.2024

